

Rezervisani korisnici budžetske rezerve

Vlada Srbije i Ministarstvo finansija nastavljaju da ignorišu savete Fiskalnog saveta u vezi sa budžetskom rezervom, koju ovo telo označava kao „jedan od najmanje regulisanih mehanizama u sistemu javnih finansija“.

Tekuća budžetska rezerva u Srbiji se koristi previše široko i netransparentno, bez jasnih pravila i ograničenja u njenoj upotrebi. Na taj način udaljava se od svoje izvorne namene – finansiranje nepredviđenih i manjih rashoda tokom budžetske godine, ukazuje Fiskalni savet u Oceni revidirane fiskalne strategija za 2026. sa projekcijama za 2027. i 2028. godinu.

Budžetska rezerva dozvoljava Vladi da troši određeni iznos bez odobrenja parlamenta, i trenutno je reč o više od 800 miliona evra, s obzirom na to da je iznos rezerve Zakonom o budžetskom sistemu postavljen na 4% budžetskih prihoda. Fiskalni savet je više puta prethodnih godina upozoravao da bi iznos tekuće budžetske rezerve trebalo da se postepeno smanji sa sadašnjih 4% na 2%, koliko je bila do 2015. godine.

Budžetska rezerva bi trebalo da se koristi za finansiranje manjih, nepredvidivih rashoda, ali ona se, ukazuje Fiskalni savet u [Mišljenju](#) na nacrt Fiskalne strategije za 2027. sa projekcijama za 2028. i 2029. godinu, već godinama koristi i za finansiranje politika i rashoda mimo usvojenog budžeta, a koji po svojoj prirodi nisu ni izuzetni ni nepredvidivi.

“U praksi, ova sredstva se često koriste za finansiranje ad hoc mera i politika kojima nije prethodila javna rasprava niti su deo strateških dokumenata. Za razliku od većine zemalja gde postoje jasno definisana ograničenja za upotrebu rezerve, zakon u Srbiji ih ne definiše. Jedini konkretan limit za upotrebu tekuće budžetske rezerve jeste njen ukupan iznos od četiri odsto budžetskih prihoda, a i ovaj visok iznos u prošlosti je ponekad premašivan (2020. i 2022. godine)”, navodi Fiskalni savet.

Fiskalni savet je, pored predloga da se dozvoljeni iznos budžetske rezerve smanji sa sadašnjih 4% budžetskih prihoda, ukazivao i na potrebu da se jasnije definišu uslovi pod kojima se ova sredstva mogu koristiti i da se unapredi transparentnost u njenom korišćenju.

Neke od ovih izmena bile su planirane sredinom 2025. godine u prvoj verziji Fiskalne strategije za 2026. godinu. Međutim, već revidirana verzija te Strategije, koja je objavljena krajem 2025. godine, ove važne mere potpuno je izostavila – bez bilo kakvog objašnjenja.

Slično se dešava i s novom Strategijom koja ponovo ne tretira ovo pitanje na odgovarajući način, navodi Fiskalni savet. Ovo telo je u Mišljenju izrazilo nadu da će država iskrostiti priliku da uredi ovu oblast u okviru izmena Zakona o budžetskom sistemu.

Nacrt Zakona o budžetskom sistemu koji je [objavilo](#) Ministarstvo finansija i o kome je održana javna rasprava tokom aprila, zadržao je odredbu kojom se iznos tekuće budžetske rezerve propisuje na 4% prihoda. Sudeći po izveštaju o javnoj raspravi, nije bilo predloga da se ovaj procenat smanji.

Država ne samo što ignoriše predloge Fiskalnog saveta, već u praksi demonstrira i kako se budžetska rezerva ne koristi za ono što je namenjena – za neplanirane svrhe za koje nisu utvrđene aproprijacije ili za svrhe za koje se u toku godine pokaže da aproprijacije nisu bile dovoljne. Kako drugačije tumačiti da transferi počinju već u januaru.

Fiskalni savet je u izveštaju koji objavio 2024. godine, u kojem se bavio budžetskom rezervom, naveo i da se finansiranje sporta i sportskih saveza prekomerno oslanja na tekuću rezervu, zbog čega je potrebno unaprediti budžetiranje sredstava u ovoj oblasti.

Glavni način za redovno finansiranje sporta ide preko Ministarstva sporta, konkretno kroz program za razvoj sistema sporta, za šta se na godišnjem nivou prosečno izdvajalo tri do četiri milijardi dinara. Međutim, dodatni kanal za finansiranje ove je tekuća budžetska rezerva, iz koje se u periodu od 2018. do 2023. godine izdvajalo u proseku preko jedne milijarde dinara godišnje, što znači da je Vlada na ovaj način svake godine sistematski uvećavala redovna budžetska sredstva za 25-30 odsto, navodi se u izveštaju Fiskalnog saveta i upozorava da je „potrebno unaprediti budžetiranje sredstava u ovoj oblasti“.

Od tog izveštaja Fiskalnog saveta Vlada je „unapredila“ finansiranje iz budžetske rezerve tako što je povećala izdvajanja. Košarkaši savez je u prvih devet meseci 2026. godine dobio 1.554.700.000 „za redovan rad“. To je gotovo dvostruko više od budžeta KSS za 2026. godinu jer njihov [plan](#) predviđa ukupne prihode od 866 miliona dinara, od toga od Ministarstva sporta 180 miliona i od Vlade Srbije 100 miliona.

Fudbalski savez Srbije dobio je u 2026. godini iz budžetske rezerve „za redovan rad“ 811.634.000, što je oko 21% ukupnog budžeta FSS. Budžet FSS ne može se naći na sajtu, ali su mediji u januaru izvestili da je Izvršni odbor usvojio budžet od 32.234.253. evra (oko 3.770.000.000 dinara)

Pored izdvajanja iz budžeta Srbije, kao i iz budžeta lokalnih samouprava, Srpska pravoslavna crkva redovno se finansira i vanrednim izdvajanjima iz budžetske rezerve. Od 1. januara do 10. oktobra 2026. godine iz budžetske rezerve je SPC transferisano 560.830.000 dinara. Od toga najveći deo, dva miliona evra, za završetak radova na izgradnji i uređenju Spomen-hrama Svetog Save u Beogradu. Još tri transfera namenjena su izgradnji objekata, dok je pet označeno samo kao „finansijska pomoć“.

Jedina verska zajednica, pored SPC, koja je dobila novac iz budžetske rezerve je Slovačka evangelička crkva augzburške veroispovesti iz Novog Sada, kojoj je kao finansijska pomoć uplaćeno 283.200.000.

Inače, za Slovačku evangeličku crkvu a.v. šira javnost je čula krajem 2023. kada je odlikovala Aleksandra Vučića za „izuzetne zasluge i podršku slovačkoj crkvi i narodu“.

Generalni sekretarijat je preko aproprijacije 481 (nevladine organizacije, gde spadaju i sportski savezi i crkve), pored KSS; FSS, SPC i Slovačke crkve, izdvojio sredstva i za Savez Srba iz Crne Gore u Beogradu.

Ovo, široj javnosti nepoznato, udruženje dobilo je 7.565.000 dinara. Na čelu Saveza je osoba predstavljena kao profesor fizičkog, književnik, majstor karatea, narodni guslar, osnivač SNS-a i član GO i IO SNS.

Izdvajanja iz budžetske rezerve za jedinice lokalne samouprave tema je u Srbiji duže od 15 godina. U vreme kada je većina u parlamentu zavisila od nekolicine poslanika, ovaj mehanizam je korišćen za podmirivanje koalicionih partnera. Tako je 2011. Jagodina u kojoj je neprikosnoveni vladar bio Dragan Marković Palma, a čiji su poslanici održavali većinu u parlamentu, dobila trećinu od ukupnog iznosa sredstava prebačenih svim gradovima i opštinama u Srbiji. Nakon što je SNS praktično preuzela vlast u gotovo svim jedinicama lokalne samouprave i kada većina u parlamentu ne zavisi od jedne stranke, ovaj mehanizam partijskih transfera opštinama iz budžetske rezerve uzgubio je značaj.

Transferi se, međutim nastavljaju, ponekad uz neskriveno kršenje propisa. Tako je, na primer, 2018. godine gradu Beogradu prebačeno 90 miliona dinara uz budžetske rezerve „zbog smanjenog prihoda gradskog budžeta“. To se desilo u vreme kada su gradski čelnici uporno ponavljali da gradske finansije nikad nisu bile stabilnije i da su prihodi sve veći. Kako bi se sačuvalo poverenje u gradske finansije, poljuljano je poverenje u pravnu državu. Naime, iz gradsk euprave je potvrđeno da je 90 miliona dinara namenjeno za organizaciju

završnog turnira košarkaške Evrolige, te da je formulacija „smanjenja prihoda“ iskorišćena „samo formalno“, jer ne postoji nijedan drugi zakonom predviđen osnov za korišćenje rezervi iz republičkog budžeta.

Mehanizam podele budžetske rezerve opštinama osvetlio je 2021. godine predsednik opštine Čajetina Milan Stamatović. Vlada Srbije je uplatila toj opštini 120 miliona dinara iz budžetske rezerve, čemu je prethodila poseta predsednika Srbije Aleksandra Vučića prilikom početka rada gondole na Zlatiboru. Stamatović je izjavio da je „praksa predsednika, kada dolazi u posetu lokalnim samoupravama da, koliko sam video, obeća neka sredstva i tako je bilo na Zlatiboru“.

Iako formalno predsednik Republike nema ovlašćenja da obećava bilo šta u ime Vlade, izjava ukazuje da je upravo to bio kanal za transfer sredstava iz republičkog budžeta. Na osnovu Zakona o budžetskom sistemu, sredstva tekuće rezerve budžeta Republike Srbije mogu se koristiti i za izvršavanje obaveza budžeta lokalne vlasti „usled smanjenog obima prihoda budžeta lokalne vlasti i drugih razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti budžeta lokalne vlasti“.

Tokom 2026. godine, od 1. januara do 10. oktobra, Vlada je iz budžetske rezerve uplatila 3,36 milijardi dinara za 13 gradova i opština, kako im ne bi bila ugrožena tekuća likvidnost.

Najviše je dobio Beograd 1.254.205.000, nešto više 10,6 miliona evra. Nišu je prebačena 1,1 milijarda iz budžetske rezerve. U odnosu na veličinu i budžet, relativno najviše je dobio Irig 266.477.000, što je više od 20% prvobitnog budžeta te male sremske opštine.

Posebno je zanimljivo što je u jednomesečnom periodu od raspisivanja izbora opštinama prebačeno gotovo isti iznos kao u prethodnih osam meseci. U periodu od 1. januara do 9. septembra iz budžetske rezerve je transferisano 1.762.131.000, a od raspisivanja izbora 9. septembra do 10. oktobra 1.598.551.000.

U tom periodu pomoć „za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti“ dobili su Beograd, Aranđelovac i šest mesta na jugu Srbije: Vranje, Lebane, Bela Palanka, Bojnik, Trgovište i Bosilegrad.

Iz budžetske rezerve su u dva navrata isplaćene i dotacije BiH entitetu Republici Srpskoj. Za nastavak izgradnje deonice auto-puta Rača–Bijeljina isplaćeno je 1.174.000.000 (10 miliona evra), a opštini Drvar, „radi obezbeđivanja finansijske pomoći za realizaciju (neimenovanog) projekta“ 117.500.000 odnosno milion evra.

*

Neophodno je, u skladu sa višegodišnjim preporukama Fiskalnog saveta, smanjiti iznos (procentualni od prihoda budžeta) budžetske rezerve kojom vlada raspolaže. Poseban problem je što se tim novcem najčešće raspolaže na netransparentan način, jer se ne vide konkretni programi za koje su sredstva namenjena. Neophodno je korišćenje budžetske rezerve urediti na taj način da ona ne bude mehanizam za dodatno finansiranje potreba koje su postojale pri izradi budžeta, već isključivo u vanrednim situacijama. S tim u vezi neophodno je urediti kriterijume za isplatu novca iz budžetske rezerve opštinama i gradovima „za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti“ i obrazložene zahteve i odluke učiniti dostupnim javnosti.

Aneks

Pregled pojedinačnih izdvajanja kategorijama iz ove analize:

Košarkaški savez Srbije:

235.000.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

176.100.000 , na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

117.500.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

117.500.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

235.000.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

120.000.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

235.000.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

141.600.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

177.000.000 na ime dotacije Košarkaškom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Košarkaškog saveza Srbije

Fudbalski savez Srbije:

77,484,000 , na ime dotacije Fudbalskom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Fudbalskog saveza Srbije.

87.000.000 na ime dotacije Fudbalskom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Fudbalskog saveza Srbije

141.000.000 na ime dotacije Fudbalskom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Fudbalskog saveza Srbije

293.750.000 na ime dotacije Fudbalskom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Fudbalskog saveza Srbije

212.400.000 na ime dotacije Fudbalskom savezu Srbije, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Fudbalskog saveza Srbije

Crkve i verske zajednice:

72.000.000 na ime dotacije Pravoslavnoj eparhiji Vranjskoj iz Vranja, radi obezbeđivanja finansijske pomoći.

34.000.000 na ime dotacije Pravoslavnoj eparhiji Raško-prizrenskoj iz Prizrena, radi obezbeđivanja finansijske pomoći.

10.330.000 na ime dotacije Srpskom pravoslavnom manastiru Ravanica

234.800.000 na ime dotacije Srpskoj pravoslavnoj crkvi za završetak radova na izgradnji i uređenju Spomen-hrama Svetog Save u Beogradu.

15.000.000 na ime dotacije pravoslavnoj Eparhiji Žičkoj u Kraljevu, radi obezbeđivanja finansijske pomoći za završetak izgradnje Hrama Uspenja Bogorodice u Lučanima

17.700.000 na ime dotacije pravoslavnoj Eparhiji Timočkoj, Zaječar, radi obezbeđivanja finansijske pomoći za obnovu Hrama Svetog cara Konstantina i carice Jelene u Klokočevcu

23.600.000 na ime dotacije pravoslavnoj Eparhiji Osečkopoljskoj i Baranjskoj u Dalju, radi obezbeđivanja finansijske pomoći za obnovu i rekonstrukciju Patrijaršijskog dvora u Dalju

118.000.000 na ime dotacije pravoslavnoj Eparhiji bihačko-petrovačkoj, Bosanski Petrovac, radi obezbeđivanja finansijske pomoći

35.400.000 na ime dotacije Srpskoj pravoslavnoj crkvi Eparhiji budimskoj, Mađarska, radi obezbeđivanja finansijske pomoći

283.200.000 na ime dotacije Slovačko evangeličkoj augzburške veroispovesti crkvi u Srbiji iz Novog Sada, radi obezbeđivanja finansijske pomoći

Opštine i gradovi

27.2.2026

57.000.000 na ime transfera opštini Kladovo za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

9.4.2026

120.000.000 na ime transfera gradu Čačku za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

700.000.000 na ime transfera gradu Nišu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

75.000.000 na ime transfera opštini Vrbas za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

22.5.2026.

266.477.000 na ime transfera Opštini Irig za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

3.7.2026.

120.000.000 na ime transfera gradu Beogradu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

23.654.000 na ime transfera gradu Beogradu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

31.7.2026.

400.000.000 na ime transfera gradu Nišu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

16.9.2026.

995.875.000 na ime transfera Gradu Beogradu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

18.9.2026.

100.000.000 na ime transfera Opštini Bosilegrad za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

140.000.000 na ime transfera Opštini Trgovište za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

25.9.2026

60,000,000 na ime transfera gradu Beogradu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

54,676,000 na ime transfera gradu Beogradu za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

2.10.2026.

60.000.000 na ime transfera opštini Bojnik za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

60.000.000 na ime transfera opštini Bela Palanka za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

9.10.2026.

40.000.000 na ime transfera opštini Lebane za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

50.000.000 na ime transfera opštini Aranđelovac za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

38.000.000 na ime transfera gradu Vranju za izvršavanje obaveza iz razloga koje nije bilo moguće predvideti u postupku pripreme i donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti.

Ostalo:

1.174.000.000 , na ime dotacije Republici Srpskoj za nastavak izgradnje deonice auto-puta Rača–Bijeljina

117.500.000 na ime dotacije Republici Srpskoj, opštini Drvar, radi obezbeđivanja finansijske pomoći za realizaciju projekta.

7.565.000 na ime dotacije Savezu Srba iz Crne Gore u Beogradu, radi obezbeđivanja finansijske pomoći potrebne za redovan rad Saveza Srba iz Crne Gore u Beogradu